

С т а н о в и щ е

от проф. д-р Мария Любенова Малинова, д.м.

Катедра „Акушерски грижи”, ФОЗ, МУ – Пловдив,

член на научно жури със заповед на Ректора на МУ – гр. Варна

№ Р-109-521 от 03.08.2018 г.

относно дисертационния труд на **д-р Валентин Йосифов Ирмов** -

докторант към Катедра по „Акушерство и гинекология” – МУ – Варна

на тема **„Съвременни проблеми свързани с профилактиката на рака на маточната шийка”,**

за придобиване на научна и образователна степен „доктор”, в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, по научната специалност „Акушерство и гинекология”.

По процедурата за защитата д-р Валентин Ирмов е представил всички необходими материали.

Значимост на темата. Проучването на докторанта е насочено към важни проблеми свързани с профилактиката на рака на маточната шийка (РМШ).

Медико-социална значимост на заболяването. Високата честота и неблагоприятната прогноза на РМШ определят неговото значение като тежък проблем на съвременното обществено здравеопазване. В Европа **РМШ е втория по честота карцином при жените между 15-44 години, след рака на гърдата.** Зад тези общи данни се крият драстични различия на показателите за заболяемост и смъртност в отделните страни. Най-голяма е тежестта на страните в Източна Европа, където средната смъртност от РМШ е над два пъти по-висока, отколкото в останалите части на региона, в които от години успешно се провежда организиран гинекологичен скрининг на популационен принцип.

Анализ на ситуацията в Република България. За съжаление мястото, което заема България в сравнителната европейска статистика е трагично. Още по-неблагоприятен факт представлява трайната възходяща тенденция на годишните показатели за заболяемост и смъртност, наблюдавана през последните години. Според данните на Националния раков регистър, честотата на новооткритите случаи на РМШ се е увеличила почти трикратно - от 10,0/100 000 през 1981 г. до 28,2/100 000 през 2007 г. Броят на новите заболявания за последните години е от порядъка на 1100-1200 годишно, а на смъртните случаи - между 350 и 400. Това означава, че **всеки ден в България умира по една жена от РМШ и се диагностицират три нови случая на заболяването.**

Първична профилактика чрез ваксинация; **вторична профилактика** чрез организиран гинекологичен скрининг на популационен принцип или пасивно поведение чрез лечение на откритите случаи, показват, че като обща стойност разходите за ваксинация на основната целева група от 12-годишни момичета са най-ниски. Разходите за организиран популационен скрининг са приблизително три пъти по-високи, като в зависимост от възрастта на жената трябва да се провежда скрининг на всеки 3 до 5 години.

От този ситуационен анализ се налагат няколко извода: **Висока е здравната, социална и икономическа цена**, която обществото в страната заплаща поради тежестта и честотата на РМШ. **Налице е уникална възможност за първична профилактика, предоставена от наличието на високо ефективни и добре поносими HPV ваксини**, която е основание за въвеждане на имунизацията като основен елемент на съвременните програми за контрол и превенция на заболяването. Докато лекари и родители у нас се убедят, че това е пътят за борба с РМШ, ни остава да разчитаме на вторичната профилактика чрез скрининг ПАП тест. В тази крайно тежка за страната ни ситуация с проблема РМШ, дисертационният труд на д-р Ирмов се оказва изключително актуален и навременен, защото наред с държавните органи за своето здраве сме отговорни и ние самите – гражданите и гражданките на РБ. Оригиналното в този дисертационен труд е, че за пръв път у нас се проучват различни показатели за информираността на различни по възраст, етнос и образование жени за значението на профилактичните гинекологични прегледи и познания за застрашаващи симптоми като генитално кървене, лечение на преканцерози и РМШ и др.

Структура на дисертационния труд. Научният труд на д-р Валентин Ирмов е изложен на 179 стр. и е оформен правилно. Структуриран е съобразно изискванията. Трудът съдържа въведение,

литературен обзор по темата, цел и задачи, материал и методи, резултати от собствено проучване и обсъждане, заключение, изводи и приноси, научни публикации и участия на конгреси по темата, приложения и книгопис, като отделните части са добре балансирани по между си. Книгописът съдържа 241 източника, от които 193 на латиница. Дисертационният труд е добре онагледен с 27 таблици и 72 фигури.

Литературен обзор. Обзорът е написан задълбочено и дава представа за сериозността на проблема с профилактиката и лечението на РМШ. Авторът подчертава, че трябва се проучат причините, и факторите, влияещи върху информираността на българските жени относно възможностите за профилактика и скрининг на РМШ, които не са или са недостатъчно добре осветлени в много от цитираните публикации.

Цел и задачи. Целта на дисертационната работа е ясно формулирана. Поставени са шест конкретни и реалистични задачи, които отразяват детайлите на проучването и са логично свързани с посочената цел.

Материал и методи. Научното наблюдение е териториално обособено и задълбочено – обхваща пациентки във възрастта между 16 и 68 години в градовете София, Пловдив, Бургас, Хасково и Харманли. По същество то е анкетно и проспективно. Пациентките са разделени на следните две групи за проучване: първа група: подбрани са пациентки в детеродна възраст 16-50 г.; втора група: пациентки в менопауза – 50-68г. Използвани са различни научни методи и подходи.

Статистическа обработка на данните

Статистическата обработка на резултатите е осъществена чрез значителен брой модерни статистически методи, използвани според нуждите на получените резултати.

Резултати и обсъждане. Дисертантът е представил собствените резултати в няколко раздела, подробно изложени и добре онагледени. Дискусията върху резултатите е дадена към всяка глава, в добре обоснован и сравнителен порядък, като авторът предлага и собствено становище по обсъжданите теми. Това е оригинално с оглед липсата на подобни проучвания по проблема у нас до сега.

Изводи. Направени са 10 извода, като тук мисля, че може би по-добре би било някои от тях да се обединят. Така по-точно и по-ясно би прозвучало посланието на дисертанта към управляващите – правителство, МЗ и БЛС като съсловна организация. Разбира се, всеки един от изводите има важна практическа стойност при вземането на държавническо решение (ако изобщо някой се вслуша в препоръките на автора) относно профилактиката и ранното откриване на РМШ.

Приноси. Приносите са оптимални на брой, отразяват постигнатото от дисертанта в теоретичен и приложен аспект.

Публикации. Докторантът има достатъчни по брой и качество публикации във връзка с дисертационния си труд. Прави добро впечатление, че е първи автор във всяка от тях.

За нас акушер-гинеколозите от по-старото поколение е ясно, че липсва ефективна профилактика на болестите у нас и в частност на РМШ. Веригата се скъса някъде между отговорните държавни фактори (МЗ), лекари и българските жени. С проведеното проучване, д-р Ирмов отговаря на много от въпросите които си задаваме в сферата на здравеопазването. Неговите резултати са ярко доказателство защо в последните 30 години допуснахме новооткритите случаи на РМШ да нараснат три пъти в сравнение с 1981 г.

Заключение: Смятам, че представеният дисертационен труд на тема: **„Съвременни проблеми свързани с профилактиката на рака на маточната шийка”**, на д-р Валентин Йосифов Ирмов отговаря на всички критерии за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

12.09.2018

Подпис:.....

/ проф. д-р Мария Любенова Малинова, д.м./